

Produktionshøjskolen Multicenter Syd
Kalundborgegnens Produktionsskole
Korsør Produktionshøjskole
Odder Produktionsskole
Virring Produktionsskole

Produktionsbaseret Lærlingeuddannelse

LÆRLINGEUDDANNELSER FOR UDSATTE UNGE PÅ PRODUKTIONSSKOLER

Idé-oplæg om forsøg med garanti for lærlingeuddannelse til unge som ikke kan gennemføre uddannelsen på de tekniske skoler.

Stikord om projektet 'Produktionsbaseret lærlingeuddannelse':

- *Tilbud til unge, som vi ved, der vil og har evnerne, men som smutter ud*
- *Supplement til erhvervsskolernes tilbud og udvælgelse i samarbejde med de tekniske skoler*
- *Læreforhold under andre betingelser, men med gode og ofte mere alsidige uddannelsesmuligheder i praksis*
- *Forsøg på at gøre op med den enkeltes sociale arv*
- *Også relevant tilbud til mange unge af anden etnisk herkomst*
- *Tæt vejledning og rådgivning under hele forløbet*
- *Alternativ assistance til at matche de boglige krav*

Baggrund

I løbet af produktionsskolernes 25 årige historie har utallige eksempler vist, at der altid findes en gruppe unge, som af en enkelt eller to årsager ikke formår at gennemføre en faglig uddannelse ,på trods af et oplagt talent, en god begavelse eller et håndslag for netop dette eller hint håndværk. Det kan være påvirkningen fra hjemmet, ordblindhed eller noget helt tredje som hindrer mange unge i at få en kompetencegivende uddannelse.

Der er gjort meget i erhvervsuddannelserne i de senere år også for denne gruppe, og en del hjælpes igennem en uddannelse med lang og ihærdig indsats fra alle parter. Erfaringerne viser imidlertid, at en meget stor del af denne gruppe falder fra alligevel. Langt de fleste er endog meget svære at motivere til igen at gå i gang med en kompetencegivende uddannelse i samme regi som den, de én gang har oplevet at fejle i.

Nyere forskning i læringsteorier understøtter tankerne om differentiering af måden at tilegne sig viden og færdigheder på (fx undervisningsdifferentiering, multiple intelligences, situeret læring osv.). Samtidig er det en kendsgerning at enhver uddannelsesinstitution har en begrænset båndbrede mht. hvordan der kan undervises (af læreren) og dermed læres (af eleven) indenfor de givne rammer og bestemmelser.

Den konstante udvidelse af det teoretiske pensum i de faglige uddannelser har hindret ethvert tilløb til en fortrinsvis praktisk anlagt faglig uddannelse. Afgørende for dette initiativ er de forbløffende resultater fra faglige uddannelser med produktionsbaserede lærlingeuddannelser i Frankrig. Ikke mindst har gentagne og markante udtalelser fra de franske arbejdsgiverorganisationerne (fx metalindustriens arbejdsgiverforening i regionen Rhône-Alpes) understøttet bestræbelserne for at iværksætte dette forsøg i Danmark.

1. Tilbud om lærlingeuddannelse til unge, som vi ved, der vil og har evnerne, men som smutter ud af erhvervsskolerne

De 5 produktionsskoler bag dette idé-oplæg har - på baggrund af deres mangeårige erfaringer med unge, der har afbrudt en erhvervsuddannelse eller som har veget tilbage for at starte på en sådan - gennem længere tid drøftet behov, muligheder og perspektiver ved at etablere et forsøg med erhvervsuddannelsesforløb af fleksibel varighed for en gruppe af unge, der gerne vil have en erhvervsuddannelse, men som af forskellige grunde ikke kan gennemføre den på normal vis på en teknisk skole og smutter ud herfra efter kortere tid.

Det er unge, som gerne vil, men ikke formår at holde trit med "gennemsnittet" og/eller har svært ved at begå sig i uddannelsesmiljøet på de store erhvervsskoler. Mange af dem indeholder dog på hver deres måde de kvaliteter og muligheder, der skal til for at ende som håndværker. Mange af dem indlærer f.eks. med en anden hastighed eller metode - og har i lange perioder brug for en anden støtte og nærhed, end den, de kan forvente at få på de tekniske skoler eller under egentlige praktikforløb i private virksomheder mv.

Eleverne kan f.eks. have et eller flere af følgende karakteristika:

- I begyndelsen eller måske over en længere periode har de svært ved at møde til tiden, men de møder dog op
- De er bogligt meget svage, herunder f.eks. ordblinde
- De er af udenlandsk oprindelse og taler ikke ret godt dansk
- De opfatter tingene langsomt og har brug for mange gentagelser (både på det praktiske og teoretiske plan)
- De har brug for særlig støtte i forhold til bolig, økonomi, familie mv.
- De har i begyndelsen meget svært ved at begå sig socialt blandt andre mennesker
- Et stigende antal elever gennemføre ikke 9 eller 10 klasse på en måde der sikrer dem mulighed for at komme videre i uddannelsessystemet.
- Magter ikke at kunne tage ansvar for egen læring/ liv.

Med de rigtigt sammensatte – og tidsmæssigt fleksible - uddannelsesforløb og med særlig assistance fra produktionsskole kan denne gruppe også nå det mål, der hedder et svendebrev.

Dette supplerende tilbud henvender sig til unge, der i højere grad evner at tilegne sig et fags standarder gennem løsning af praktiske opgaver end ved abstrakt/teoretisk gennemgang af tænkte problemstillinger. Den lavere grad af abstraktion i hhv. formidlingen og tilegnelsen af det faglige stof kompenseres ved, at de praktiske opgaver i den produktionsbaserede lærlingeuddannelse øges i antal og variation.

2. Supplement til erhvervsskolernes tilbud og udvælgelse i samarbejde med de tekniske skoler

Tilbudet om en lærlingeuddannelse via en produktionsskole skal på ingen måde ses som en konkurrence til de eksisterende uddannelsesforløb på erhvervsskoler.

Tværtimod skal et sådant forsøg ses som et supplement til de tiltag, der i øvrigt for tiden iværksættes eller søges iværksat for at få så mange unge som muligt til at gennemføre en erhvervsuddannelse, herunder bestræbelserne for at sikre fleksibilitet for de ressourcetsvage elever, skabe sikkerhed for, at en begyndt uddannelse kan fuldføres, samt sikre, at der udarbejdes en gennemgående personlig uddannelsesplan.

Denne gruppe unge skal i øvrigt med hensyn til resultater måles med de præcis samme krav som andre unge, der tager en erhvervsuddannelse. Uddannelsesforløbene skal - hvad angår de indholdsmæssige krav til uddannelsen - naturligvis leve fuldt ud op til de respektive uddannelsesbekendtgørelser, mens varigheden og uddannelsesstederne skal kunne afvige herfra (ud over den normerede uddannelsestid).

Endvidere foreslår vi, at udvælgelsen af de unge til forsøget sker i samarbejde med erhvervsskolerne, så der ikke er tvivl om, at det er unge, som ikke kan gennemføre erhvervsuddannelsen på normal vis.

3. Læreforhold under andre betingelser, men med gode og ofte mere alsidige uddannelsesmuligheder i praksis

Produktionsskolerne er med deres særlige læringsmiljø - herunder bl.a. udførelse af (?)arbejdsopgaver i forbindelse med reel produktion og den dermed integrerede læring på stedet - efter vores opfattelse som skræddersyede til at tage sig af nogle af de unge, som har problemer med at tilpasse sig de almindeligt kendte systemer.

Man kan ikke forvente, at håndværksmestre vil stå med åbne arme over for unge, der f.eks. opfatter tingene langsomt og har brug for mange gentagelser, eller som f.eks. har en række sociale problemer - ofte som følge af en noget grå fortid (mindre kriminalitet, misbrugsproblemer mv.) eller bare har en utilstrækkelig skolegang bag sig til at kunne honorere de boglige krav i erhvervsskolen.

I forhold til sådanne elever kan vi på vore skoler gøre en særlig indsats for til at styrke elevens tillid, evner og muligheder for at indgå i andre fysiske skole- og arbejdsmæssige sammenhænge under et erhvervsuddannelsesforløb, bl.a. ved at give dem meget lang "elastik", sørge for udvidet praktisk værkstedsundervisning med integreret teori samt individuelt tilrettelagt undervisning i almene fag.

Det er vigtigt at de dele af praktikforløbene eleverne kan gennemføre hos en mester foregår hos denne. Dels for at sikre at eleverne føler at de er i gang med en rigtig uddannelse, samt at de kan "sælge" deres uddannelsesforløb blandt kammeraterne.

Uddannelsesaftalerne skal omfatte såvel delkomponenter af skoleforløb som praktikpladsforløb, der skal kunne gennemføres og/eller forberedes helt eller delvis på produktionsskolerne efter aftale med de respektive tekniske skoler, og der skal indgås delpraktikaftaler (via produktionsskolelovgivningen og/eller som led i uddannelsen) med lokale virksomheder, hvis eller når det er muligt og relevant.

Det er vores opfattelse, at vi på denne måde vil kunne tilrettelægge erhvervsuddannelsesforløb for disse unge, der i praksis ofte vil vise sig – for denne gruppe - at være både bedre og mere alsidige end mange traditionelle erhvervsuddannelsesforløb.

Det vil samtidig betyde en sideeffekt for både produktionsskolernes primære undervisningsvirksomhed og de unge lærlinge, at der på skolernes værksteder er tilknyttet unge gennem længere tid – unge, som vil være med til at skabe kontinuitet, og som kan være med til at instruere og sidemandsoplære nye produktionsskoleelever omkring de reelle produktionsopgaver, der er en del af værkstedernes daglige virksomhed.

Det vil også aflaste erhvervsskolerne, at de unge, der allerede inden - eller i løbet af 1. skoleperiode – har betydelige vanskeligheder, kan skifte spor til en produktionsbaseret lærlingeuddannelse. Men med den klare målsætning at opnå et tilsvarende fagligt niveau, dvs. et fuldgyldigt svendebrev.

4. Forsøg på at gøre op med den enkeltes sociale arv

Filosofien bag et forsøg af denne art er bl.a. at forsøge at skabe større rummelighed i uddannelsessystemet, så denne gruppe af socialt udsatte unge også kommer med – unge, der ofte kommer fra uddannelsesfremmede miljøer og familier, der også selv er socialt udsatte.

Det er i øvrigt vores erfaring, at unge mennesker, der er med til at skabe ting, aldrig er med til at ødelægge ting - kort sagt: at få disse unge til at opdage, at de er en del af helheden og få dem til at genvinde deres tro på, at de kan gennemføre en uddannelse, og det i øvrigt er muligt at lægge en evt. destruktiv tilværelse bag sig.

5. Også relevant tilbud til mange unge af anden etnisk herkomst

Uddannelsesfrekvensen blandt unge af anden etnisk herkomst er særlig lav, og vi finder det derfor særdeles vigtigt, at også særligt udsatte unge fra denne gruppe får mulighed for at indgå i et erhvervsuddannelsesforløb under lidt mere atypiske betingelser, der kan være med til at få dem rettet ind på et mere præcist mål.

Med produktionsskolernes særlige og fleksible muligheder vil særlige aktiviteter som f.eks. sprogundervisning kunne integreres i den praktiske undervisning og således gennemføres under betingelser, der er langt mere imødekommende over for den unges ønsker og behov og som regel med langt større effekt.

Allerede i dag viser praksis på produktionsskolerne, at der, hvor unge med anden etnisk baggrund som enkeltpersoner indgår i hold med etniske danskere, sker en meget hurtig og for alle parter værdifuld overføring af sproglige og kulturelle færdigheder.

6. Tæt vejledning og rådgivning under hele forløbet

For alle unge, der indgår i et erhvervsuddannelsesforløb, gælder det, at det sociale ansvar for den unge gennem hele erhvervsuddannelsesforløbet -skal ligge hos den enkelte produktionsskole. Produktionsskolen skal via sine medarbejdere være ”forældre”, ”mester”, ”mentor” etc. for de unge og dermed være den ”røde tråd”, der følger med gennem hele uddannelsesforløbet.

7. Alternativ assistance til at matche de boglige krav

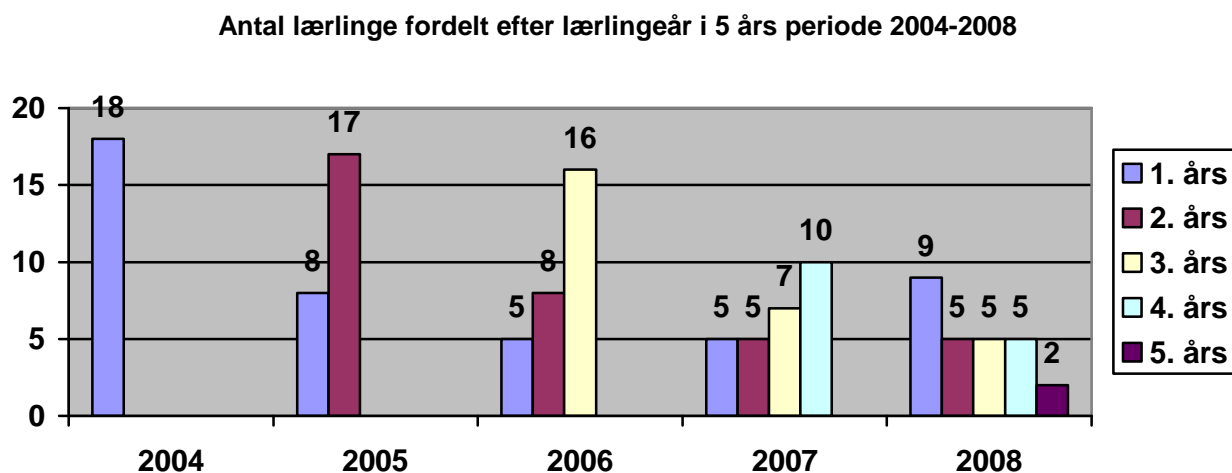
Det er vores opfattelse, at mange af denne gruppe unge bl.a. afbryder en erhvervsuddannelse, fordi de har svært ved at leve op til de boglige krav, som i øvrigt er stigende på mange felter, så endnu flere får svært ved det.

På produktionsskolerne har vi de fleste steder tradition for at assistere de unge ud på nye og alternative måder, når det kommer til indlæring af bogligt stof, således at der – uanset de individuelle barrierer, den enkelte har over for det boglige – findes frem til en måde for den enkelte at lære det stof, der er nødvendigt for at komme videre.

8. Kapacitet og økonomi

Vi forestiller os, at der med udgangspunkt i de 5 produktionsskolors samlede kapacitet på omkring 300 årselever aftales en ramme på i alt ca. 30 erhvervsuddannelsesforløb inden for en nærmere fastsat forsøgsperiode.

Vi forestiller os endvidere, at der til forsøget bidrages med et statstilskud, der svarer til produktionsskolernes normale statstilskud pr. årselev, under elevernes ophold på produktionsskolen, hvadenten der er tale om skoleophold eller skole-/lærlingepraktik, og at staten betaler hvad der svarer til løn til lærlingene i de samme perioder, men at der til gengæld for 2. års lærlinge fratrækkes forventede indtægter eller mindreudgifter på 25% og for 3. års lærlinge og derover 50%.

I alt 125 årselever og dermed gennemsnitligt 25 årselever pr. år set over en 5-årig periode

Oversigt over udgifter/indtægter til i alt 125 årselever fordelt over 5 år.

	Enhed	2004	2005	2006	2007	2008	I ALT
Taxametertilskud	75000	1350000	1875000	2175000	2025000	1950000	9375000
1. årsløn	86000	1548000	688000	430000	430000	774000	3870000
2. årsløn	96000		1632000	768000	480000	480000	3360000
3. årsløn	106000			1696000	742000	530000	2968000
4. årsløn	126000				1260000	630000	1890000
5. årsløn	164000					328000	328000
Indtægter 2. år	25% løn		-408000	-192000	-240000	-240000	-1080000
Indtægter 3.-5. år	50% løn			-848000	-	-744000	-2593000
		2898000	3787000	4029000	3696000	3708000	18118000
							0
Gennemsnitlig udgift pr. plads		161000	151480	138931	136889	142615	
Gennemsnitlig årlig udgift							3623600
Gennemsnitlig udgift pr. plads over 5 år							144944

Bemærkninger:

Taxametertilskuddet sættes til det enhver tid værende undervisnings- og bygningstaxaneter tilsammen på produktionsskolerne.

Lærlingelønningerne er beregnet ud fra de gældende timelønninger for metallærlinge. Efter 1. lærlingeår beregnes fradrag i løn (indtægter og mindreudgifter) på 25 %, og fra og med 3. lærlingeår 50% fradrag for indtægter m.v. i lærlingelønningen.